

izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 24.

V Ljubljani, 22. oktobra 1896.

Letnik II.

Nekaj besedij o našem programu.

Program mora biti jasen, kratek, vsakemu razumljiv. Krščansko-socialni program obsega v kratkih besedah vse, kar je človeštvu potreba. »Česar nočeš, da se tebi stori, tudi drugemu ne stori.« Te zlate besede našega Odrešenika so nam vodilo. Ako bodo razni stanovi sprevideli, kaka bremena nosi vsak stan, da so nižji stanovi preobloženi, postavili se bodo višji stanovi v položaj delavca, kmeta, obrtnika, ki se trudi v potu svojega obraza za pravico do obstanka. Pot je tedaj tako najdena, da pridemo do zaželenega cilja socialne reforme. Zaradi tega zahtevamo vsakemu stanu primerno samostojnost in obsojamo vsako krivično nadvlado katerega koli stanu nad drugim stanom. Zaradi tega nismo klerikalci v tem pomenu besede, kakor ga pridevajo liberalci temu imenu in krščanskim socialistom sploh, da bi želeli nadvlado duhovskega stanu v političnem in socialnem življenju. Kaj takega tudi noben pravi duhovnik ne misli in ne želi. Nadvladuje naj jedino krščanska ideja pravičnosti in ljubezni nad vsemi stanovi, ona ideja, ki je premagala ves svet.

Razni stanovi morajo biti, kapital je potreben. Toda, kakor ne dopuščamo vodi, da brezmejno dere po ravninah in planinah ter skuša spraviti pod se vse v potu našega obraza pridelane pridelke, temveč da omejimo reke v določene struge, tako se mora tudi goditi velikemu kapitalu. Iz njega ne smejo samo nekateri zajemati dobiček, milijoni ljudstva naj pa gledajo od strani in pobirajo drobtine, ki padajo z miz bogatinov.

S primernim obdačenjem velikega kapitala, s postavnim varovanjem dela pred izkoriščanjem kapitala, razbremené naj se nižji stanovi. Naloži naj se, kakor se je drastično izrazil neki priprosti mož, močnemu zrebču peza, ki jo lahko vleče, čeravno se zraven spoti, ne pa izstradani suhi kljusi, ki ima komaj toliko moči, da stoji. Vsak človek, ki se rodi, ima pravico do obstoja, in država, oziroma človeška družba je po krščanskih načelih vezana, podati vsakemu sredstva, da si ustvari človeka vredno bivanje, da si ustvari in preživi rodmino.

V dosego tega namena se ne smemo posluževati sile; prebuditi se mora ljudstvo, pokazati se mu mora

pot, po kateri naj hodi v dosego svojih pravic. Tisti, ki hoče s silo vzeti premoženje svojega bližnjega, je navadni ropar.

Z volilnim listkom v roki zbirajmo si poslance, ki bodo v parlamentu povzdignili glas za ljudstvo in prenaradili postave, ker to je v sedanjem času važno sredstvo, s katerim pridemo do zaželenega cilja. Napredovati moramo povsod po razmerah in dobi, v kateri živimo. Sredstva morajo biti času primerna in ne smemo trdovratno se držati razmer, ki so bile merodajne morebiti v dobi prejšnjih stoletij, a so se preživele. Kakor bi bila nesmisel, peljati se s pošto na Dunaj, ko imamo brzovlak, ali pisati nujno pismo, če lahko brzojavimo, ravno taka nesmisel je, govoriti dandanes o predpravicah iz srednjega veka v političnem življenju.

Lahko je pa razumeti, da take krščansko-socialne preosnove v Avstriji ne bo noben narod s svojo lastno močjo dosegel. Treba je, kakor pravi voditelj dunajskih krščanskih socialistov, dr. Lueger, avstrijske krščansko-socialne zveze, ki bi bila pravična ljudstvu in pa posameznim narodnostim v Avstriji. Brez skupne zveze zgubi vse delovanje pomen, in doseže se morebiti kak krajevni uspeh, skupnih za vso Avstrijo veljavnih zakonov pa ni mogoče sklepati. Vsak naj dela v svojem delokrogu, da poduči ljudstvo, za kaj se gre, da bodo postopali volilci samostojno, značajno.

Krščanska ideja zvezala je narode v boju zoper paganstvo, vez se je v teku časa orahljala po prekanjenosti modernega paganstva — kapitalizma, čegar karakteristični zastopnik je žid. Zatorej nazaj k praktičnemu krščanstvu v boju zoper moderni liberalizem in kapitalizem, kakor zoper vsacega, ki jih podpira, v boj ne s silo, nego s postavo v roki. Ne bojimo se, krivic razkrivati ljudstvu, povzdignimo glas vsikdar in ljudstvo bo gotovo spoznalo v kratkem času, kdo je njegov prijatelj.

Slovensko krščansko-socialno gibanje bo vedno varovalo svetinji slovenskega naroda, kateri ste po našem Slomšku: vera in panarodnost, in smatralo si bo za glavno dolžnost, vzdramiti ljudstvo k pozornosti proti vsem njegovim sovražnikom. Na temelju krščanske vere se mora preosnovati družba. Temu veli-

kemu namenu služi tudi naš drobn list »Glasnik«. Nasprotnikov je obilo, dela je mnogo. Prijatelj, podpornikov nam je treba. Zato ob ti priliki, ko smo končali drugo leto »Glasnikovega« obstoja, kličemo in vabimo na delo.

Naročujte si »Glasnik«, priporočajte ga! Zahtevajte ga po gostilnah in kavarnah! Podpirajte ga z jedrnatimi dopisi!

Zdi se nam, da naše dosedanje delo ni bilo zastoj. Hvala Bogu za njegov blagoslov. A odnehati ne smemo, zato ponavljamo svoje vabilo, naj se četa »Glasnikovih« bralcev v bodočem letu pomnoži, podvoji in potroji, da mu bo mogoče izvrševati svojo nalogo.

Naša organizacija.

Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani je izdalo v 41. in 42. tednu 23 gl. 10 kr. za podporo svojim obolelim članom. — Dne 5. t. m. je umrl društveni član Anton Vurkelc, dne 10. okt. pa društvenik Ivan Zotlar, oba po dolgotrajni mučni bolezni. N. v m. p.! — Dne 8. novembra, drugo nedeljo v mesecu, priredi društvo javen shod v prostorih Ferlinčeve gostilne. Na shodu se bode razpravljalo o bolniških blagajnah, volilni pravici ter domovinskem zakonu. Vsi društveniki ter njihovi prijatelji so vabljeni k temu zborovanju.

Iz Št. Petra na Krasu. Ker je »Glasnik« označil čudni položaj delavcev tukajšne »parne pile«, naj kratko spregovori tudi o trpinih-delavcih na železnični progi. Znano je, da ima vodstvo južne železnice zelo skrčen mošnjiček za plačevanje delavskih močij, vendar pa malokje tako, kakor tukaj. Po nekodi imajo dotični delavci jeden goldinar dnine, vendar tožijo o težkem stanju, pri nas se pa morajo zadovoljiti s 76 krajcarji za 12 urno delavno dōbo. Neumevno je, zakaj je pri nas zadnja stopnja v tem oziru, saj je vendar ravno tako delo, take gmotne in vremenske razmere, da, še ostrejša, kakor drugod. Razmotrujoči to zadevo najdemo prvi vzrok za to pri delavcih samih: ti mučno delajo in molče čakajo, kdaj da zvišana plača sama pade od neba; včasih se že kaj reče, pa le tam, kjer je nepotrebno. Da bi se poljudno iskalo na pravem mestu, ne pride nobenemu na misel. Mogoče bi še prišlo, pa nekaj, najbrž nepotreben strah vlada med občinstvom, namreč, da bi vodstvo železnice odpustilo vsacega, kdor bi se drznil prositi za zvišanje plače. Zeleti je, da ta strah kmalo zgine! Postavite se, trpini, na noge, če ne drugače, vsaj po svojih zastopnikih (le vprašanje je, kje so!). Železnično vodstvo gotovo ne bo odreklo vaši opravičeni prošnji, saj mora vedeti, da ste pravcati beli sužnji. Imejte pa pred očmi, da zahtevam po vzoru »socialne demokracije« se bode vsak ustavljal, če je le v hlačah; človeška uljudnost in pokorščina zahteva kaj drugega. Toraj še enkrat: na noge, pa le v pravi meji!

Katoliški češki delavci so imeli 27. in 28. septembra veličasten skupen shod. Trinšestdeset odposlancev iz vseh krajev češke zemlje se je zbralo k posvetovanju. Predsednik shodu je bil neutrudni urednik »Děln. Novin« T. J. Jiroušek. — Od litomišelskega shoda (pred dvema letoma) se je na Češkem in Moravskem ustanovilo 49 novih društev s krščansko-socialnim namenom. Organizacija torej najveselejše napreduje. Pristrčno se veselimo vspehov, ki jih imajo naši bratje na severu pri svojem delu, in izražamo resnično željo, naj bi se že kmalu vresničila misel, ki so nam jo ob našem letošnjem shodu izrazili, da bi namreč pri skupnem shodu se sešli zastopniki krščansko-socialne organizacije iz vseh slovanskih krajev. O resolucijah, sklenjenih pri shodu, poročamo zavoljo pomanjkanja prostora, prihodnjič.

Nova društva. V Vitanju na Štajarskem se je nedavno ustanovilo »katoliško delavsko podporo društvo«, ki ima že lepo število udov. Predsednik mu je deželni poslanec č. g. J. Žičkar, osnovatelj njegov. — Dne 11. t. m. je imelo svoj ustanovni shod »Kat. del. podp. društvo« v Kašlju nad Ljubljano. Udov je že nad 150. Pri shodu sta govorila tudi dr. Krek in urednik Ziller iz Ljubljane. Kakor čujemo, se snuje ondu tudi konsumno društvo, ki bo tudi kmečkemu stanu omogočilo gospodarsko organizacijo. Predsednik novega društva je g. Režek, blagajnik pa g. Zajc. Za ustanovitev imata velike zasluge č. g. J. Müller in g. Ign. Mercina.

Iz Križev pri Trziču se nam poroča: Nov član katoliško-narodne organizacije je »katoliško-izobraževalno društvo v Križah pri Trziču«, ki se je osnovalo v nedeljo, 18. oktobra. Ta dan je imelo tudi svoj prvi občni zbor, pri katerem se je izvolil naslednji odbor: gosp. Jož. Volc, predsednik; gosp. Ivan Jezeršek, predsednikov namestnik; Ivan Aljančič, zapisnikar; France Perko, knjižničar; Jernej Gros, blagajničar, in odborniki: Zonjar Lovro, Gradišar Jožef, Naglič Jožef, Logar France, Zaplotnik France. Visoko c. kr. deželno predsedništvo je potrdilo prekristno novo društvo z odlokom dne 21. septembra t. l. Namen društvu je — kakor govori § 2. društvenih pravil — »izobraževati ude na podlagi katoliške vere, vzlasti po načelih izraženih v okrožnici Leona XIII. o delavskem vprašanju z dne 17. maja 1891; voditi jih do prave krščanske omike; po moči pospeševati njihovo dušno in telesno blagostanje; prirejati jim pošteno zabavo ter skrbeti za njihovo pravno varstvo. — V ta namen (§ 3.) prireja društvena predavanja in zabavne shode; ustanovi svoj pevski zbor in lastno knjižnico; po moči podpira oboje, ki vsled nezadolžene nezmožnosti niso za delo, in skrbi za pravno varstvo svojih udov.« — Novemu društvu je takoj prvi dan pristopilo lepo število mož in mladeničev. Dal Bog novemu, od vseh dobromislečih že dolgo in težko zaželenemu društvu svoj obilni blagoslov!

Politika po svetu.

Domovinski zakon, katerega izpremembe smo tako željno pričakovali delavci in kmetje, je vendar v državnem zboru prišel na vrsto. Mi se sicer nikakor ne moremo zadovoljiti z načelom, da še le desetletno nepretrgano bivanje v kakem kraju daje domovinsko pravico dotičniku, ker je delavsko življenje po svojem bistvu — spremenljivo, nomadsko. Tvorčni delavci se selijo večkrat, nego ptice selivke. Pri ti priliki pa tudi ponavljamo svoje zahteve zavarovanja za starost in onemoglost. Radi priznavamo poslancu Povšetju, da je v razpravi o domovinskem zakonu razkril sedanje krivice in s tem pripomogel k njegovi izpremembi.

Ali je kmečko delo sramotno? Vrednik nekega češkega lista je objavil, da neki rezervni častnik pomaga svojemu očetu pri kmečkem delu na polju in pri mlatvi. Častno vojaško sodišče je poklicalo častnika pred se in mu izjavilo, da se ne spodobi častniku opravljati kmečkega dela. Zato je posl. Pacák dné 8. t. m. v zbornici interpeliral ministra. Ta mu je dné 12. t. m. odgovoril, da je razsodba častnega sodišča zmotna. — Čudno bi res bilo, da bi častnik izgubil kaj na svoji časti, če dela to, kar je počastil cesar Jožef I., ko je pri Slavikovičah vzel kmetu iz rok oralo in sam preoral par brazd.

Ogri so nas zopet oplazili pri avstro-ogerki banki. Ogerska država se vdeležuje pri vseh skupnih plačevanjih samo s 30 %; naša polovica plačuje pa 70 %. Pri avstro-ogerski banki, s katero država deli ves čisti dobiček, ki znaša nad 7 %, pa hočejo imeti deleža 40 %. V obče moramo reči, da je v bančnem vprašanju pokazal tudi Bilinski staro resnico, da je namreč novodobna država v rokah velikega kapitala in da še nima dovolj moči, da bi se otrsela te nadvlade.

Na Ogerskem je razpuščen državni zbor. Volitve bodo od 29. okt. do 6. nov. Vse stranke se pripravljajo na boj. Če bi bile volitve količkaj pravične, bi si gotovo največje število poslancev priborila — katoliška ljudska stranka, proti kateri se bijejo vse druge. — Košutova stranka se je proglasila za splošno volilno pravico, toda le za tiste, ki znajo mažarski brati in pisati. — Socijalni demokratje nastopijo v 20 okrajih, a zmagati ne morejo v nobenem. Najbolj se smejejo tem borbam judje. Ti imajo brez volitev celo Ogersko s poslanci vred v svoji mavhi.

Na Nemškem velja že od spomladi prepoved tako zvane termino-trgovine z žitom, proti kateri se izraža tudi naš program. Brez gotovega blaga se ne sme ni kupovati ni prodajati. Mnogo goljufij je nastalo ravno vsled tega, ker so zvití trgovci žito kupovali ali prodajali tako, da so kupčijo sklenili preje, nego se je blago res oddalo. Med tem so pa s svojimi zvijačami skrbeli zato, da je cena žitu padla ali poskočila, kakor jim je kazalo, in so tako imeli velike dobičke. Nemški judje so pa še zvitejši nego je postava, ki je tako nerodno postavljena, da vsejedno kupčujejo kot preje.

Socijalni pogovori.

Pospešitev industrije na Kranjskem — In mi.

Zadnji čas, ko so se pojmi o naši organizaciji mešali ali vsaj hoteli se mešati, raztegnil je premeteni ribič »Slovenski Narod« svojo obrabljeno mrežo, hoteč vloviti kako »ščuko« iz naše srede za svoje namene. Za vabo je dal preležano »pospešitev industrije na Kranjskem« in še to je oprazil na mrzki individualistični leščerbi. — Ker dobro vemo, da s to vabo in s tako pripravo ne bo sijajnih uspehov, oglejmo si natančneje namen in način tega lova. Že v aprilu t. l. je bilo čitati v imenovanem listu, da se bode storilo, ali vsaj potrebno je nekaj storiti v povzdigo in pospešitev industrije na Kranjskem. Člankar se je s predmetom na dolgo in široko bavil in stavil utopijske nasvete — v očigled propadle obrtnosti, za povzdigo take; konečni zaključek njegov pa je ta: mali obrtnik delaj vse po najnovejšem kroju in si omisli — seveda — vse v dobnoti vspešno tvorničarjem; prodajaj pa svoje izdelke prekupcu, da bode ta in pa veliki obrtnik lahko izhajal. Z drugimi besedami: delajte ob kapitalu za kapital nekaterikov. S takimi publicami mazal je tudi minuli mesec svoje predale, toda nas krščanskih socialistov pa ne bode! Tudi misimo za povzdigo industrije, toda po združnem, nikakor pa po individualističnem (posamniškem) načelu. Naš smoter je jasen in naša delavnost dosledna. In mi naj bi se tema izneverili? Ne, nikakor ne! — Dasi se smer člankarjeva suče ob znamenem Lenarčičevem predlogu, sprejetem tega leta v dežel-nem zboru, vendar opisuje njegov stvarni pomen popolnoma v drugem smislu. Ne maramo se danes kregati podrobneje o tem predmetu, ker se nam zdi nepotrebno, a odločno pa oporekamo temu, da bi le nekateri »izvoljeni« imeli vsa večja podjetja v rokah in zopet drugi, »denarna sredstva imajoči«, naj bi odločevali o prospehu ali propasti malih obrtnikov s prekupovanjem njihovih izdelkov. Mi poznamo pospešitelja industrije samo v zadrugah, in v tem činitelj gledamo nje prospeh. In mi ne potrebujemo računati, v koliko je kedo izven združnega deleža z denarnimi sredstvi podprt. — Vsak drug reformatični nasvet nam je voda na kapitalistični mlin, kar zatrjujemo popolnoma brez ovinkov. Vendar bodi za to opravičeno trditev še sledeči dokaz. Mizarska zadruga obstoji v nekaterih krajih na Kranjskem že mnogo let dobro razvita. In kdo more trditi, da ni napredovala? Izložbe mebljev v glavnem mestu so jasen dokaz temu. In delo mizarjev po deželi, kakor šentvidskih, vižmarskih itd., koliko je napredovalo v malo letih. Kolika razlika v njihovih izdelkih mimo par desetletij nazaj! Toda kaj pomaga; delo je res napredovalo, a napredovali niso mizarji, vsaj gmotno ne. In zakaj? Zato, ker so svoje izdelke razpečavali po obso-

jenem individualističnem receptu. Napredovali pa so založniki, kar pa nas sedaj ne briga, ker smo hoteli samo pogubno načelo pospešiteljev industrije pokazati. — Da mizararska industrija na Kranjskem več kot životari, priča živahna prodaja izven dežele in množiče ter večajoče se zaloge pohišnega orodja v našem glavnem mestu. Ne da se tajiti, da je v tem oziru ne mala zasluga naših založnikov, a z druge strani pa se ne da ovreči, da je glavni pogoj veljave kranjskih mebljev trdnost in ličnost te vrste izdelkov, katere večinoma izdeluje mali obrtnik po deželi, mizar. Ta dva pogoja morata biti lastna mizarju po deželi, sicer ne prevzame izdelkov — prekupec. In tako tudi je. Izdelki mizarjev po deželi so večkrat vzorec izdelkom založnikovim. Ker smo se omejili jedino na mizararsko industrijo, navedemo še vzrok temu. Gledé ličnosti kranjskih mebljev moramo priznati izredno ročno spretnost našim mizarjem, to pa tembolj samostojnim malim, kakor velikim obrtnikom. Slednji namreč delajo le načrte in naročajo svojim različno vsposobljenim pomočnikom dela po novih modah: prvi, t. j. mali samostojni mizarji pa delajo oboje lastnoročno. — Še neko podrobnost omenimo! Odkar se »en gros«-industriji dosedno ravna po reku »svoji k svojim«, niso posebno izbirčni v naročanju lima (kleja), ki je najvažniši sredstvo za trdnost pohištva. Kakovost blaga se večkrat prezre, da se le dobi po »gegenkšeftu«. In na ta način si nabavi jeden ali drugi kake tvorniske maže več ko za svoje potrebe. Iz tega sledi, da se to, delu in namenu popolnoma nepotrebno blago vsiljuje po založnikih njihovim malim rokodelcem po deželi. Vsled rabe take tvorniske maže, pod imenom različnih delavcev, pa se delo mizarjev po deželi slabše plačuje. Škodo provzroči tedaj prekupec, trpeti pa jo mora njegov delavec. Domač, n. pr. priznani najboljši kamniški mizarški lim pa se opušča samo iz navedenih vzrokov, in to dobičkarijsko ravnanje vodi čisto naravno k propadu obeh obrti ob jednem. Take so dejanske razmere večjih obrtnikov in trgovcev nasproti malim. Iz tega pa tudi vsak sam lahko sklepa, kdo ima resni namen o pospešitvi industrije na Kranjskem.

Nedeljski počitek na južni železnici. Vkljub mnogovrstnim zahtevam in prošnjam od strani delavcev še vendar veliko podjetnikov in delodajalcev noče ničesar slišati o kakem nedeljskem počitku. Da zelo pogosto se dogaja, da morajo ubogi delavci-trpinj ravnati ob nedeljah in praznikih še dalje časa delati, kakor ob delavnikih, tako da se niti božje službe udeležiti ne morejo. Jednaka krivica se godi nekaj tednov sem delavcem v skladiščih na tukajšnji južno-železniški postaji. Poprej so tu pričeli delo zjutraj ob 7. uri in delali nekaj ur, sedaj se pa pričena delo ob nedeljah že ob šestih zjutraj in traja pogostokrat do 9. ure ali še dalje večer. S tem se nedelje in prazniki ne skrunijo samo z delom, marveč se jemlje delavcem tudi vsaka prilika,

da bi se mogli udeležiti dopoludanje službe božje. To je gotovo največja krivica, ki se zadaja krščanskim delavcem od kapitalistične družbe, katera bi gotovo ne prišla na boben, ko bi ne postopala tako tiransko z ubogimi delavci.

Proti žganju. Na Nemškem imajo nekateri krščanski tvorničarji posebno društvo »Arbeiterwohl« — »Delavcem v blagor«, ki deluje za нравno in gmotno zboljšanje delavskih razmer. Na čelu mu je blagi Brandts, ki je svojim delavcem v resnici dober oče. Zanimivo je, kako skuša odvaditi ta mož svoje delavce žganju. Že od leta 1884 dela tako-le: Vsak delavec, nad 16 let star, dobi 1 marko (60 kr.) doklade na mesec, če se je cel mesec zdržal žganja. Ako je to izvršil, si napiše koncem meseca tako-le spričevalo: Podpisani spričujem na svojo vest in poštenje, da nisem prošli mesec pil nobenega žganja, likera ali kake podobne vpijanljive pijače. — Podpis. — Ta listek se vrže v pripravljeno skrinjico in od ondot poberó vse listke mojstri, ki jih z dvema zaupnikoma pregledajo. Kogar dobé na lazi, zgubi brž delo. Vendar se je vseh 12 let to samo parkrat primerilo. Velika večina delavcev se tako v veselje svojih rodbin vzdržuje žganjarskega strupa.

Zavarovanje proti nezgodam. Te dni je izšlo uradno poročilo, kako se je izkazalo zavarovanje proti nezgodam l. 1894. Najpreje se vidi, da se nezgode vedno bolj množé. L. 1890 jih je bilo 16.041, l. 1894 pa že 40.259. Tega leta je bilo skupnih dohodkov 5.577.137 gld., troškov pa 6.409.446 gld. Torej se kaže velika izguba. In kje je vzrok ti izgubi? Poročilo samo pravi, da so temu največ vzrok podjetniki, ki se odtegujejo dolžnosti zavarovanja svojih delavcev. In zakaj se proti temu ničesar izdatnega ne sklene? — O tem molči poročilo, toda to vemo mi in vsak, kedor pozna javno življenje, da se namreč novodobna država upa vse le proti delavskim stanovom, da je pa nezmožna proti kapitalistom. — L. 1894 so bile zavarovane 1.598.404 osebe v 192.026 podjetjih. — Sedaj se pripravlja neki nov zakon o zavarovanju proti nezgodam. Dosedaj se še ni pričelo posvetovanje o njem. Določbe, ki jih ima novi načrt, so precej boljše nego dosedanje. Med dobre izpremembe štejemo: 1. Dolžnost odškodovanja se bo ozirala tudi na tiste nezgode, ki se izvrše na poti v podjetje ali domu, in pri vseh tudi domačih delih, katere je izvrševal kak delavec po nalogi svojega delodajalca. 2. Pravica zahtevati letno odškodnino se ne zastara v enem letu, kot sedaj, marveč v dveh. 3. Če je poškodovanec deloma za delo nezmožen, dobi 60 % svojega letnega zaslužka in ne 50 %, kot sedaj. Če je popolnoma nesposoben za delo, dobi cel zaslužek (dozdaj je dobival 60 %). 4. Troški za pogreb se zvišajo do 40 gld. (sedaj 25 gld.) 5. Zakonski in nezakonski otroci po nezgodi umrlega delavca dobé do 15. l. po 15 % njegovega zaslužka (dozdaj so dobivali zakonski po 15 %, nezakonski po 10 %). Če kak otrok tudi po 15. letu še ni sposoben za zaslužek, vleče letno podporo še dalje. 6. Poleg starišev in starega očeta in matere, dobé podporo tudi unuki in sestre

ponesrečenega delavca, če je zanje izdatno skrbel. 7. Dozdaj se ni bilo mogoče pritožiti proti sklepom razsodišča v teh zadevah. Sedaj bo tudi pritožba mogoča. — To so dobre strani v novem vladnem načrtu, o katerem se trdi, da pride še letos na vrsto. Slaba stran je pa vzlasti ta-le: Po novi določbi morajo bolniške blagajne vsaj 20 tednov med tem, ko se ponesrečeni zdravi, dajati svoj prispevek na račun zavoda proti nezgodam. Vsak mesec mora bolniška blagajna s tem zavodom obračunati, ko se pa zdravljenje konča, ali ko preteče 20 tednov, pa najmanj v enem tednu. Poročati mora blagajna, kako se je zdravljenje izvršilo in v koliko je ponesrečenec nesposoben za delo. Če tega ne stori v pravem času, je sama odgovorna za škodo, ki jo ima od tod zavod za zavarovanje proti nezgodam ali pa ponesrečenec. Vrh tega je tudi v organizaciji célega zavarovanja proti nezgodam, ki ostane po starem, mnogo slabega. Vladni načrt ne vpoštevata zadostno, da se ne zgode vedno bolj množé, in da podjetniki v mnogih slučajih ne izvršujejo svojih dolžnosti.

Rudniški nadzorniki. Že štiri leta se peča državni zbor z vprašanjem rudniških nadzornikov. Konečno je vendar srečno izvršila to stvar poslanska zbornica. Toda gosposka zbornica je zavrgla več važnih določb v postavi in po njenih izpremembah bi bili rudniški nadzorniki samo vajeti v rokah rudniških glavarstev. Da bi mogli nadzorniki vršiti svojo dolžnost, bi morali biti svobodni in morali bi imeti tudi kaj samostalnosti. Prejšnji načrt je vsaj nekoliko ustrezal tem zahtevam. Imenitni gospodje v gosposki zbornici so pa najpreje določili, da morajo biti rudniški nadzorniki odvisni od rudniških glavarstev, ne pa naravnost od ministerstva. Toda nadzornik mora imeti tudi pravico, da rudniškemu glavarstvu pove, kar mu gre, in popravi, kar je napačnega v njegovem ravnanju. Če bo odvisen, kako bo to zmogel? Zato je ravno tako poguben § 15, kjer je določila gosposka zbornica to-le: »Če nadzornik stavi kake posebne predloge na podlagi svojih izkušenj, jih mora rudniški glavar gremiju predložiti v posvet in sklep in kar se tu sklene za potrebno, brž izvršiti.« To se pravi, če rudniškega glavarstva članom ne bodo všeč predlogi, potem — proč z njimi! Pritožba na ministerstvo je sicer še odprta nadzorniku, a tu bo večinoma slabo opravil. — Saj je sedanjji poljedelski minister sam bil zadovoljen z izpremembami v gosposki zbornici. — Z izpremenjenim zakonom se je državni zbor iz nova posvetoval in sklenil, da se predloži gosposki zbornici tak načrt, kakor je bil preje. — Tako se pri nas rešuje socialno vprašanje. Kjer bi bilo treba hitre pomoči, pa se vlačí stvar od Poncija do Pilata in — ljudstvo naj čaka!

Jugoslovanska soc. dem. stranka je pri svojem shodu dne 15. in 16. avg. sklenila nabirati, to se pravi delavcem iz žepa izsesavati težko zaslužene groše: 1. za nov politični strankarski list; 2. za volilni fond; 3. za politično agitacijo in še nalagati jim troske za tajnika.

Drobtine.

Cenjenim naročnikom! Ker je drugi letnik „Glasnika“ z današnjo številko končan, prosimo, naj naročniki čim najpreje obnové naročnino. Ponavljamo tudi prošnjo, naj se jih združi po več skupaj v enem kraju, da dobivajo list pod jednim zavitkom. Naročnina naj se pošilja: Uredništvu Glasnika, Poljanska cesta št. 58.

Socialno-demokratska surovost. »Svoboda, jednakost in bratstvo« je zapisano samo na čisto rudeči zastavi socialne demokracije. Tako beremo v zmedenem otročje javkajočem »manifestu jugoslovanske socialno-demokratske stranke«, natisnjenem v »Svobodi« dne 11. oktobra t. l. Kolikor se dá sklepati po socialističnih shodih in delovanju njihovih voditeljev, ni pri njih mnogo opaziti svobode in drugih imenovanih stvari, pač pa bi bil popolnoma opravičen napis na njihovi »čisto rudeči zastavi«: Predrznost, nesramnost in surovost. Vzlasti o zadnji imamo na tisoče dokazov. Pri shodih pozdravljajo naše pristaše z »živino« ali z drugimi iz živalstva vzetimi imeni: psi, osli itd. — Nasi somišljeniki so imeli priliko v Ljubljani pred cerkvijo sv. Jakoba slišati znane soc. dem. zagrizenca iz tobačne tvornice, ko je kričal: »Krave naj le gredó v cerkev; mi smo za to preveč izobraženi.« O njegovi »izobrazbi« vedo delavke v tobačni tovarni take stvari, da si jih v »Glasniku« niti omenjati ne drznemo. Čudno je tudi, da se vsi, ki držé s socialnimi demokrati, najprej pokažejo po svoji surovosti. »Sedaj so pa s križem prišli«, nas je pozdravil natakari pri Virantu. Ko je nekemu naših drugih natakari menjal goldinar, se mu je porognil: »Pa pojdem k franciskanom po drobiž.« Lahko rečemo, da ni dne, da bi socialisti ne pokazali svoje surovosti proti nam. Kar ne morejo s številom, hočejo s strupom svojega jezika. Zopet iz zadnjega časa čujemo obilo tacihi dogodebi. Če bi hoteli posnemati v umazanosti »Delavca«, bi lahko opisovali, kako se neki soc. dem. voditelj obnaša po noči, napada z nožem slabotne ženske v drugih stanovanjih itd. A to ni naš posel. Da so pa tudi drugod tako srečni s socialističnim blatom, nam svedoči to-le pismo: Iz Zagorja: Nisem imel namena, »kedar kaj poročati v časnike.« Pa ker se je v zadnjem »Delavcu« rudečad straža v Dolenji vasi tudi moje osebe spomnila, upam, da jim bo tudi stanovanje preskrbela. Res je, da sem tistem pristašem socialne demokracije stanovanje odpovedal, da si v enem mesecu drugo stanovanje dobé. Ni pa res, da bi bil jaz rekel, ako hočete v stanovanju ostati, morate iti gosp. župnika prositi, to si se rudeča straža zlagala. Ker pa eden od tistih ni mogel nikjer stanovanja dobiti (tudi pri soc. dem. ne); prosil me je, da bi še ostal notri; dovolil sem mu še za žest tednov. Tako smo neusmiljeni krščanski socialisti. Vzrok, da sem jim stanovanje odpovedal, je pa organizacija socialnih demokratov, katero menda dobivajo na shodih. Posebno jeden od tistih treh, ki je za kurjača v apnenicah, je s tem kazal to organizacijo, da je pozdravljal memo idoče

duhovnike črni hu . . č itd. Bilo mi je pa vendar preveč, da bi se pod mojo streho taka organizacija hranila. J. S n o j vulgo Štejnér, posestnik. — Mi pristavljamo samo: Tudi krotkost ima svoje meje. Kedor seje veter, zanje vihar.

Izkazano obrekovanje. Nasi nasprotniki so po Pernerstorferjevem shodu najgrje dolžili naše somisljenike in s tem hoteli zakriti svojo lastno surovost. Tako so n. pr. našega pristaša Al. Jersina dolžili, da je vrgel vrček v neko častitljivo rudečo preosnovateljico kapitalističnega družabnega reda v — kijklji. A pri sodišču se je nedolžnost Jersinova izkazala in je bil obtožbe popolnoma oproščen.

Iz Cerkna. (»Delavčevemu« dopisniku.) Na potrpežljivem »Delavčevem« papirju me je nedavno napadel stari znanec. Prvo, kar piše o neki 80letni ženici, je gola laž. Jaz sem bil večkrat pri njej. Da je pa umrla brez svetih zakramentov, ni moja krivda, ampak njena, ker ni hotela nič slišati, da bi se spravila z Bogom. Pokopal pa jo je gospod dekan sam. No, dalje. Moje solze po otročiču prijatelja in veleposestnika so se že posušile. Včasih le se ga še spominjam, proseč, naj se tudi on tam gori malo spomni prijatelja mojega, cenjenega dopisnika v »Delavcu« in pa še mene. Puška je pa tako nedolžna, da je kaj. Ne vem kako, ali mi je morda moj dragi znanec kar »naredil«, še vidim ne divjačine, če se le prikažem ž njo na dan. Pa, pardon, morda segam v lovske pravice? Ni hudega, ne! Jednega samega zajca videla je moja miza in tega mi je gospod najemnik lova pódaril, za kar sem se tudi toplo zahvalil. No, zdaj pa glavno . . . O revež dopisnik, ali si slep, da me še nisi nikdar videl hoditi v hiše ubogih in sirot, ko vendar vsak pošten Cerkljan ve in dobro zna, da jih sam poiščem in z veseljem grem, če le zvem o takih. Seveda hiša gospoda veleposestnika, ta ta te bode v oči, dragec! Ko bi jaz posedal po gostilnah, vseč bi ti bilo, bratec! Ker pa pohajam, kakor praviš, v hišo poštenjaka veleposestnika, od tod tvoje solze, od tod meni gorje! Me razumeš? Pa tega gorja se ne bojim, pač pa ti rečem: Da bo dopolnjeno tvoje veselje, videl me boš še večkrat prestopiti prag stare poštene hiše, kar pa gotovo ni pregrešno. Dvoje vrat pelje tija in ste očitni. Skozi te hodim jaz in bom hodil! Ali hočeš tudi ti z menoj? Torej se vidiva, dragec, na mostovžu pred Kafolom?! Še danes . . . Da! Ubogi shod v Cerknem, koliko trpiš! Kaj pa še le vi, zegnani farski žepi! Ali hočeš, da deliva, saj si »mokrač«, ali ne? Le pridi, le! Cerkljanski kaplan ima, kakor lahko veš, v tukajšnji hranilnici kar cele tisočake, samo da računi v beličih. Blagor pa tebi, pozabljeno Cerkno, našlo si zdravnika, ki bo kmalu ozdravil oslepele oči Cerkljanom, da spoznajo, kdo jim poklada hrano ali kdo jih molze! Pa stoj, še nekaj! Kmalu bi bil pozabil. Nemarni, brezbrizni cerkljanski kaplan ima tudi bicikel. Ali te ta nič ne bode v oči? Ali veš, zakaj ga ima? Zato, da hojeva in poleta na shode »mokračev«, kamor si tudi ti tako pristržno želiš. Pa zastonj tožiš: »O, da mi ni perje dano!« Doma sediš in

obsedel boš slednjič pri razpalem domu, in takrat ti bo se tudi kaplan dober!

V Cerknem, 12. oktobra 1896.

Fran Šmid, kaplan.

Slovenski delavci v Severni Ameriki. Iz Sbeboygan-a, Wis. v Severni Ameriki smo prejeli od našega naročnika nastopni, vrlo zanimivi dopis: »Mnogo lepega in podučnega čitamo v Vašem listu o delavskem gibanju in raznih društvih. To je lepo! Veseli nas, amerikanske naseljence, da se tako zanimajo Vaši delavci in delavke za socialne demokrate; posebno pa jih je dobro oštela Antonija, tiste smrkoline, ki še ne znajo, kaj je 4 ali 5. Dobro, le tako naprej! Dragi moji, ko je »Glasnik« počel izhajati, sem se takoj naročil nanj; znano mi je torej vse, kar se je zgodilo s početka. In s kolikim veseljem ga čitamo sedaj, ko vidimo, koliko društev se je po njem ustanovilo, koliko shodov se je priredilo, na katerih so se pojasnovala delavske razmere itd. Ta list bi moral imeti vsak delavec, pa tudi na kmetih bi se moral udomačiti, ker se vrlo poteguje za kmeta-trpina. 80 kr. zmore vsak delavec na leto. Veselo je čitati o društvih, ki se snujejo po Kranjskem, Koroškem in Štajerskem. Drugi pot Vam kaj poročam o naših društvih tu v Ameriki. — Danes, dne 27. septembra, smo imeli društveniki sv. Bonifacija skupno spoved in sveto obhajilo; pri tem društvu, ki je nemško, sva samo dva Slovence. Ob enem so se udeležili te slovesnosti tudi člani društva sv. Janeza. Sprevod je šel iz šolske sobe v župno cerkev presv. Imena Jezusovega. Lepo je bilo nas videti, ko smo korakali paroma v lepih juntač čez levo ramo in v belih rokavicah. Vsako društvo je imelo po dve lepi zastavi. Nasi fantje so lepo potrkavali. Ob 8. uri se je pričela sveta maša, katero je daroval č. g. rev. C. Kaiser. V pridigi so nas opominjali, da naj bolj skrbimo za pomnožitev društev itd. Po zavzivanju smo bili obhajani. Naš župnik je č. g. rev. D. F. Thill, č. g. Kaiser je pa kaplan. Oba sta dobra duhovnika za nas Slovence. Gospod župnik je bil sedaj tri mesece na dopustu v svojem rojstnem kraju na Nemškem in je obiskal pri ti priliki tudi sv. Očeta v Rimu. Povrnil se je zdrav nazaj. Slovenskega društva nimamo v tem mestu. Sicer nas je 40 do 50 Slovencev, ali društvo jim ne gre v glavo; izgovarjajo se, da veliko stane. Toda društvo je dobro, človek ne vé, kaj ga čaka. Jaz sem član treh društev: jednega delavskega in dveh katoliških. V minuli Veliki noči nas je obiskal slovenski duhovnik č. g. F. Šustarsič, ker je mnogo Slovencev, ki ne znajo angleškega in ne nemškega jezika. Prihodnjič bom pa poročal o naših slovenskih društvih. — Pozdrav vsem delavcem in delavkam! Z Bogom! J. J a k o š.«

Opomba vredništva. Zelo Vam bomo hvaležni za vsak dopis, ker se naši častiti naročniki zelo zanimajo za svoje slovenske brate trpine onstran »velike luže«.

Zagorskim delavcem v resen preudarek. Zadržanje se je »Delavec« zopet dregnil ob mojo malenkost. Ljudje božji: »Delavec, ki ne pozna druge olike, kakor judovsko,

hoče mene učiti »krščansko in splošno omiko«. »Delavec me potem zmerja za lažnika in obrekovalca, »dokler ne dokažem ali pa prekličem, da rudarsko društvo ne plačuje sodr. Čobala za njegovo delovanje pri društvu kot tajnik, temveč za postopanje in posedanje po Toplicah ter, da je rudarsko društvo, oziroma sodr. Čobal zagorskim revežem iztisnil iz žepov 4000 gld.« Podpisala sta se Janez Mlasko in neki Tone Žagar. — Slavna rudeča gospoda je menda mislila, da bom vsled teh besedij padel v omedlevico in da so mi za vse večne čase zaprli sapo. Smešno! Stvar je taka-le! Najprej naj si dasta Mlasko in Žagar še enkrat prebrati »Glasnik«, št. 19, str. 151. Tam ni nikjer zapisano, da dobi Čobal kaj plače od »občnega rudarskega društva«, niti, da je on tega društva tajnik. Nadalje vprašam: Kje stoji zapisano, da dobi agent Čobal 30 gld. na mesec samo za svoje postopanje in posedanje po Toplicah. Pisal sem tako-le: »Čobal dobiva za svoj pravi Kristusov nauk 30 gld. ... Nič drugega ne dela, ko pri Erjavcu časnike prebira, »Reichspost« itd. in potem — dolce far niente — postopa in poseda po Toplicah in za vse to dobi on 30 gld. na mesec. Plača že zagorski knap ... Da, zagorski knap, slavna rudeča gospoda! Zagorski agent je plačan od zagorskih knapovskih žuljev!! Kaj naj torej prekličem!? Čobal ni po nazorih socijalne demokracije delavec, ampak agent in agitator. Zato se čudim, kako more »Delavec« pisati, da je ta agent plačan za svoje delovanje! Socijalna demokracija daje čast samo telesnemu delu. Duševno delo je postopaštvo in lenuštvo. Zato nas duhovnike in druge, ki se pečajo z duševnim delom, zmerja »Delavec za postopače in lenuhe. Če smo pa mi lenuhi in postopači, so agentje in agitatorji še večji! Sicer pa je Čobal nekje (v farovžu pri g. župniku) sam zatrdil, da dobi 30 gld. na mesec samo za svojo agitacijo! (Glej »Glasnik« št. 16.) V št. 16. »Glasnika« stoji, da dobi Čobal 30 gladkih goldinarčkov za svoj velikanski trud. Po nazorih socijalne demokracije je torej čisto pravilno, če zapišemo: Agent Čobal dobi vsaki mesec 30 gl. za svoje postopaštvo in lenuštvo. Mi pa smo bolj pravični in zato rečemo: Agent Čobal dobi 30 gl. na mesec za prebiranje časnikov, za svoj velikansko-velikanski trud, za postopanje in posedanje po Toplicah in za pravi Kristusov nauk, katerega uči socijalna demokracija, katere zastopnik in agent je Čobal v Zagorju. Torej, slavna gospoda, jaz nisem pisal nikjer, da dobi 30 gld. samo za postopaštvo in lenuštvo. Le pogledjte »Glasnik« številko 19., 18. in 16. Če hočete torej plačevati agenta Čobala za njegovo delovanje, mora iti v jamo premog kopat ali pa ceste pometat, posebno zato, ker trdite, da smo si vsi ljudje enaki »po rojstvu in po smrti« in da smo si vsi ljudje bratje in da imamo enake pravice in dolžnosti. Čobal naj gre premog kopat! On je zastopnik socijalne demokracije v Zagorju in on naj v dejanju dokaže in pokaže, kako bodo v prihodnji državi vsi ljudje morali delati telesno delo. Dokler

pa tega ne stori, je po nazorih socijalne demokracije postopač in lenuh, kakor sem jaz po soc. dem. nazorih postopač in lenuh. Kaj naj torej prekličem, slavna gospoda!?! — In sedaj tista preslavna številka 4000! Od nekdanj — že dve leti — trdimo, da so socijalni demokratje odnesli iz Zagorja knapom okrog 4000 gld. Ti preklicani tisočaki! Vprašam: Kdaj sem pisal, da je »občno rudarsko društvo« iztisnilo 4000 gld. iz zagorskih revežev žepov?!? Kdaj? Le na dan z dokazi, da vidimo, kdo je »nesramni obrekovalac in najpodlejši lažnjivec«, vi ali jaz! Mi smo vedno trdili, da so »socijalno demokratični generali« odnesli iz Zagorja že več nego 4000 gld.« (Glasnik št. 21.), da »so dali naši delavci socijalnim demokratom že okrog 4000 gl.« (Glasnik, št. 18.), da »so jih odnesli brezvestni agentje iz Zagorja«, kakor se govori. (Glasnik, št. 17.) Glasnik, št. 6 iz 24. januarija 1894 piše: »V tem času, odkar tisto društvo obstoji (soc. dem.), je šlo v blagajno, kakih 3—4000 gld., če malo računamo, — in koliko je ostalo v Zagorju! Premogarji, stejte, »Delavec« odgovori!« Torej že l. 1894. so vam predbacivali teh 4000 gld. — Kaj še-le sedaj!? Ako smo pisali, da so jih odnesli generali in brezvestni agentje, se to ne pravi, da so jih odnesli teh 4000 vse na enkrat, ampak sedaj eden, sedaj drugi, sedaj Brozovič, sedaj Čobal in tako dalje. Ali razumete!? Tako se mora razumeti stavek v št. 19. »Glasnika«, kjer sem pisal, da mora Čobal, ker uči kot zastopnik soc. dem. pravi Kristusov nauk, razdeliti med zagorske reveže tistih 4000 gld., katere je on iztisnil revežem iz žepa. Razumete! Ako vam je še premalo, pogledjte še »Glasnik« lanskega leta št. 21. in primite se potem za svoja ušesa, predno segate po drugih. — Socijalni demokratje so odnesli več, kakor 4000 gld. iz Zagorja! Rudarsko društvo pravi, da so vplačali člani tega društva od 1. decembra 1895 do 31. julija 1896 nič več in nič manj, kakor 464 gl. 50 kr. Recimo, da je to res. Kje so pa denarji steklobrusev, topilcev in drugih ljudij, ki tudi na mesec plačujejo!? Ali so te socijalni generali snedli? Kje so tisti denarji pred 1. decembrom 1895!? Ali so se ti spremenili v zrak!? Ali to ni bil denar? Ali je Erjavčev »salon« iz iz nebes padel!? Ali različno časopisje zastonj hodi k »Erjavcu«!? Ali so Brozovič in tutti quanti zastonj hodili snubit v Zagorje! Le odgovorite nam! Vi bi nam morali še hvaležni biti, da vpijemo samo o 4000 gld.!! Vi ste zadovoljni, samo da soc. dem. žakelj stoji po koncu, da je pa knapovski vsled tega prazen, to vas toliko briga, kakor lansko blato na škornjih!

Josip Švigelj, kapelan zagorski.

Socijalistični katekizem. Nedavno je razlagal pri socijalno-demokratičnem shodu v Krakovem »sodrug« Dobrovoljski v vprašanjih in odgovorih pomen socijalističnega gibanja. Med drugim je vprašal tudi: Kaj je katoliška vera? In na to je odgovoril: Katoliška vera je vera, ki nas uči, da moramo revščino in krivico potrpežljivo prenašati, črni kruh jesti in vodo piti. — Na vprašanje, kakšna je socijalno-demo-

kratična vera?, je pa dejal: To je vera, ki daje meso in klobase in daje piti žganje, pivo in vino. — Ne vemo, ali bi se bolj čudili predzrni zlobnosti govornikov, ali neumnosti tistih, ki to poslušajo.

Socijalno-demokratska omika. Ko se je dne 5. t. m. peljal dunajski župan v sv. Štefana cerkev, ga je pričakala precejšnja socijalistična druhal in mu kričala na ves glas »pfui«. — Župan dovoljuje socijalistom za njihove shode mestno dvorano in v zahvalo — ga javno zasramujejo. Pokazali so zopet pri ti priliki svojo surovost in svoje besno sovraštvo proti veri in cerkvi.

»Hrvatski radnik« je priobčil v zadnjih dveh številkah pod naslovom »Koga bodo rešili socijalni demokratje« zanimiv sestavek, v katerem dokazuje iz izrekov in spisov socijalistov samih, kako hočejo uničiti poleg kapitalistov, podjetnikov, veleposesnikov, trgovcev in plemičev tudi: 1. duhovnike, 2. kmete, 3. rokodelce, 4. vse obrtnike sploh, 5. uradnike in učitelje in 6. rodbino. Vsi ti brez izjeme so po socijalno-demokratskih nazorih izročeni poginu. Zastonj pa iščeš v teh vrstah — judov. Socijalisti sicer trdijo, da bodo potem vladali sami delavci, judovski voditelji njihovi pa vedo, da je ves socijalno-demokratski boj samo boj za judovsko prvenstvo nad krščanskim ljudstvom.

Hrvatski radniški klub je v svoji seji dne 4. t. m. sklenil resolucijo, v kateri se v narodnem oziru izraža najodločnejše za čiste Starčevičeve nazore. V nji poudarjajo početkom, da je vsacega hrvatskega delavca sveta dolžnost, poleg boja za zboljšanje svojega stanu tudi spoštovati vero svojih očetov in delovati za slobodo in zjedinenje svoje domovine. Resolucijo je podpisalo nad 400 klubovih članov.

Petrograjski tvorničarji, kateri slove po vsem svetu zavoljo svoje umazane sebičnosti in grdega izrabljanja delavskih močij, si hočejo sedaj svoje, vzlasti po zadnji veliki stavki izgubljeno dobro ime nekoliko oprati pred svetom. Zato so sklenili v več okrajih ustanoviti delavcem konsumna skladišča, kjer pravijo, da bodo dajali delavcem dobro blago brez lastnega dobička. Kedo vé, če ne bo to zopet nov način izrabljanja? **Nemški in češki socijalni demokratje** se kregajo med seboj. Čehi hočejo imeti svojo lastno organizacijo, Nemci se jezé proti temu. V obče smemo reči, da je socijalistična mednarodnost pri nas dozdaj še samo — nemška!

Rotšilda. Glavna zastopnika Rotšildove rodbine, dunajski Natanael in pariški Alfonz, sta dobila nedavno vsak po jeden visok red. Prepričani smo, da bi jih ne bila dobila, če bi ne bila država v njunih krempljih.

JANEZ ŽELEZNIKAR

Ljubljana, Medene ulice št. 1

priporoča svojo zalogo mnogovrstnega blaga za domače obleke za moške in ženske. 24-18

urár LUKA VILHAR urár

Vodnikove ulice št. 4

priporoča veliko zalogo trpežnega, ličnega blaga po najnižjih cenah.

Palčice

in galanterijsko blago priporoča po izredno nizkih cenah

FR. STAMPFEL

v Ljubljani, Kongresni trg (Tonhalle.)

Karol Dostal

tapetnik

Sv. Petra cesta št. 31

priporoča svojo pošteno, zanesljivo in ceno trdko v obilno naročevanje vseh v tapetniški obrt spadajočih izdelkov.

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakoršne, tudi najfinejše platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pletersnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gld. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gld. 20 kr.

Čast domačemu obrtu!

Svoji k svojim!

Preč. duhovščini in sl. občinstvu se priporočam v izdelovanju

vsakovrstne obleke

po zelo nizki ceni z dobro postrežbo

Fr. Pavšner

krojač

Valvazorjev trg št. 4 v Ljubljani.

24-20

Prihodnja številka Glasnika izide 12. novembra.